

METODOLOŠKO POJASNILO

SESTAVA PREBIVALSTVA

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Prebivalstvo, Slovenija, četrtno (Prva objava)
- Prebivalstvo, podrobni podatki, Slovenija, polletno (Elektronska objava)
- Prebivalstvo po naseljih, podrobni podatki, Slovenija, letno (Elektronska objava)

Vsebina:

1. NAMEN
2. PRAVNA PODLAGA
3. ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI
4. IZBOR ENOT OPAZOVANJA
5. ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV
6. DEFINICIJE
7. POJASNILA
8. OBJAVLJANJE PODATKOV
9. REVIDIRANJE PODATKOV
10. DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Pripravila: Barica Razpotnik

Zadnjič osveženo: 26. 4. 2017

1. NAMEN

Namen objave podatkov je prikaz števila in sestave prebivalcev Slovenije.

Med ključne statistike sodijo podatki o številu prebivalcev glede na spol, starost, državljanstvo, teritorialno območje (npr. število prebivalcev, starih 10–14 let v občini Brezovica, število prebivalcev, starih 85 ali več let v naselju Gornji Grad, število tujih državljanek v upravni enoti Domžale, delež prebivalcev, starih 15-64 let, v pomurski statični regiji, povprečna starost prebivalcev kohezijske regije Vzhodna Slovenija ipd.).

2. PRAVNA PODLAGA

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\):](#)
- [Zakon o državni statistiki](#) (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01)
- Uredba (EU) št. 1260/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o evropski demografski statistiki (CELEX: 32013R1260)
- Uredba (ES) št. 862/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o statistikah Skupnosti o selitvah in mednarodni zaščiti ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 311/76 o zbiranju statističnih podatkov o tujih delavcih (CELEX: 32007R0862)

Podatki so mednarodno primerljivi in prispevajo k evropski statistiki.

3. ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je prebivalec Slovenije, to je oseba z običajnim prebivališčem v Sloveniji na referenčni datum.

Prebivalce preučujemo glede na starost, spol, državljanstvo, zakonski stan in teritorialno območje.

4. IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Izbor enot opazovanja je poln: izbrane so vse osebe, ki imajo na referenčni dan običajno prebivališče na osnovi prijavljenega prebivališča.

5. ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatke zbiramo z raziskovanjem »Sestava prebivalstva« (DEM-PREB/ČL). Podatke v tem raziskovanju pridobivamo s pomočjo administrativne zbirke Ministrstva za notranje zadeve (MNZ) in sicer iz Centralnega registra prebivalstva.

6. DEFINICIJE

Prebivalec Slovenije je oseba, ne glede na državljanstvo, s prijavljenim stalnim in/ali začasnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki v Sloveniji prebiva ali ima namen prebivati eno leto ali več in ni začasno odsotna iz Republike Slovenije eno leto ali več. To pomeni, da ima v Sloveniji običajno prebivališče.

Prebivališče je naselje, v katerem ima oseba prijavljeno stalno ali začasno prebivališče, ki ga opredelimo kot običajno prebivališče.

Stalno prebivališče je naselje, v katerem se oseba prijavi z namenom, da bo v njem stalno živala.

Zčasno prebivališče je naselje, v se oseba začasno prijavi in je praviloma zunaj naselja stalnega prebivališča.

Državljanstvo pomeni stalno pravno razmerje določene osebe do države, ki posamezniku priznava poseben pravni status.

Starost je čas, ki ga je oseba preživela od rojstva do referenčnega datuma. Izražena je v dopoljenih letih starosti.

Povprečna starost je tehtana aritmetična sredina starosti določene skupine prebivalstva.

Indeks staranja je razmerje med starim (stari 65 let ali več) in mladim prebivalstvom (stari od 0 do 14 let) pomnoženo s 100.

Koeficient starostne odvisnosti je razmerje med številom otrok (0 do 14 let) in starejših (65 let ali več) ter številom delovno sposobnih prebivalcev, torej prebivalcev, starih 15 do 64 let, pomnoženo s 100. Koeficient starostne odvisnosti pove, koliko otrok in starejših prebivalcev je odvisnih od 100 delovno sposobnih.

Koeficient starostne odvisnosti mladih je razmerje med številom otrok (0 do 14 let) in številom delovno sposobnih prebivalcev, torej prebivalcev, starih 15 do 64 let, pomnoženo s 100. Koeficient starostne odvisnosti mladih pove, koliko otrok je odvisnih od 100 delovno sposobnih prebivalcev.

Koeficient starostne odvisnosti starih je razmerje med številom starejših (65 let ali več) in številom delovno sposobnih prebivalcev, torej prebivalcev, starih 15 do 64 let, pomnoženo s 100. Koeficient starostne odvisnosti starih pove, koliko starejših je odvisnih od 100 delovno sposobnih prebivalcev.

Indeks feminitete opisuje razmerje med številom žensk in številom moških. Pove nam, koliko žensk na 100 moških prebiva na nekem območju.

Zakonski stan je pravno stanje, ki opredeljuje položaj osebe do drugih oseb. Odločilno je, če je oseba že kdaj sklenila zakonsko zvezo ali ne. Glede na to je lahko samska, poročena, ovdovela, razvezana.

7. POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatki na nižjih teritorialnih ravneh so objavljeni po Standardnih klasifikacijah teritorialnih enot NUTS (do ravni NUTS 3) in SKTE (do ravni SKTE 7):

<http://www.stat.si/StatWeb/Methods/Classifications>

7.2 STATISTIČNO UREJANJE PODATKOV

Podatke smo statistično uredili z uporabo ustreznih sistematskih popravkov.

Več o statističnem urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

7.3 DRUGA POJASNILA

DOLOČANJE OBIČAJNEGA PREBIVALIŠČA NA OSNOVI PRIJAVLJENEGA PREBIVALIŠČA

Prebivalstvo Slovenije sestavljajo vse osebe, ki imajo v Sloveniji običajno prebivališče, torej vse osebe, ne glede na državljanstvo, ki imajo v Sloveniji namen prebivati najmanj eno leto. To vključuje naslednje:

- Osebe, ki imajo v Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče, brez tistih, ki so odsotni v tujini eno leto ali dlje in so svoj odhod prijavili v upravni enoti svojega stalnega prebivališča. Te osebe štejemo kot prebivalce na naslovu stalnega prebivališča.
- Osebe, ki imajo v Sloveniji prijavljeno začasno prebivališče, katerega skupno trajanje veljavnosti je vsaj eno leto. Te osebe štejemo kot prebivalce na naslovu zadnjega prijavljenega začasnega prebivališča.
- Osebe, ki imajo v Sloveniji poleg stalnega prijavljeno še začasno prebivališče, brez tistih, ki so odsotni v tujini eno leto ali dlje in so svoj odhod prijavili v upravni enoti svojega stalnega prebivališča. Te osebe običajno štejemo kot prebivalce na naslovu začasnega prebivališča.

STATISTIČNA DEFINICIJA PREBIVALSTVA IN DEFINICIJA PREBIVALCA PO ZAKONU O FINANCIRANJU OBČIN (ZFO-1)

Vsi podatki o prebivalstvu, ki jih objavlja SURS, so pripravljene v skladu z mednarodno primerljivo statistično definicijo prebivalstva, ki se naslanja na koncept običajnega prebivališča.

Edina izjema so [podatki o osebah s stalnim prebivališčem](#), kjer je uporabljena definicija prebivalca iz 1. odstavka 2. člena Zakona o financiranju občin (ZFO-1): »*prebivalec*« *je državljan Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Sloveniji in občini in tujec z izdanim dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji, ki ima prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji in občini*. Te podatke med drugim Ministrstvo za finance uporablja za določanje primerne porabe

8. OBJAVLJANJE PODATKOV

Podatke objavljamo:

Četrletno:

- Podatkovni portal SI-STAT: Demografsko in socialno področje – Prebivalstvo – Osnovni podatki o prebivalstvu – [Prebivalstvo, četrletni podatki](#). Objavljeni so absolutni podatki po spolu in državljanstvu na nivoju Slovenije.
- Prva objava (Prebivalstvo, Število in sestava prebivalstva): »Prebivalstvo, Slovenija«.
- Mednarodni denarni sklad (IMF).

Polletno:

- Podatkovni portal SI-STAT: Demografsko in socialno področje – Prebivalstvo – Število prebivalcev – [Število prebivalcev, Slovenija in kohezijski regiji](#), [Število prebivalcev, statistične regije](#), [Število prebivalcev, upravne enote](#), [Število prebivalcev, občine](#). Objavljeni so absolutni podatki in kazalniki do ravni NUTS 3 (statistične regije) in ravni SKTE 5 (občine).
- Podatkovni portal SI-STAT: Demografsko in socialno področje – Prebivalstvo – Sestava prebivalstva – [Državljanstvo](#). Objavljeni so absolutni podatki in nekateri kazalniki do ravni NUTS 3 (statistične regije) in ravni SKTE 5 (občine).
- Podatkovni portal SI-STAT: Demografsko in socialno področje – Prebivalstvo – [Osebe s stalnim prebivališčem](#). Objavljeni so absolutni podatki na ravni SKTE 5 (občine).
- Elektronska objava (Prebivalstvo, Število in sestava prebivalstva): »Prebivalstvo, podrobni podatki, Slovenija«.
- Organizacija združenih narodov (OZN).

Letno:

- Podatkovni portal SI-STAT: Demografsko in socialno področje – Prebivalstvo – Število prebivalcev – [Število prebivalcev, naselja](#). Objavljeni so absolutni podatki in kazalniki na ravni SKTE 5 (občine) in ravni SKTE 7 (naselja).
- Podatkovni portal SI-STAT: Demografsko in socialno področje – Prebivalstvo – Sestava prebivalstva – [Zakonski stan](#). Objavljeni so absolutni podatki do ravni NUTS 3 (statistične regije) in ravni SKTE 5 (občine).
- Elektronska objava (Prebivalstvo, Število in sestava prebivalstva): »Prebivalstvo po naseljih, podrobni podatki, Slovenija«.
- Elektronska objava (Prebivalstvo, Število in sestava prebivalstva): »Prebivalstvo po zakonskem stanu, podrobni podatki, Slovenija«.
- Statøpis.
- Eurostat.

9. REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Objavljamo le končne podatke, in sicer je prva objava podatkov približno štiri mesece po referenčnem datumu. Podrobni polletni podatki so objavljeni približno tri tedne po prvi objavi podatkov, podatki po naseljih (letno) pa približno pet tednov po prvi objavi. Podrobni podatki o zakonskem stanu (letno) so objavljeni približno šest mesecev po prvi objavi.

9.2 PRELOMI V ČASOVNI VRSTI

Podatki do 1995 se nanašajo na državljane Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji.

Podatki med 1996 in 1. januarjem 2008 so pripravljani v skladu z definicijo, objavljeno leta 1996, po kateri smo med prebivalce šteli:

- državljane Republike Slovenije s prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji, brez tistih, ki so v tujini odsotni več kot tri mesece in so svoj odhod prijavili v upravni enoti svojega stalnega prebivališča;
- tujce z izdanim dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji, ki imajo prijavljeno stalno prebivališče;
- tujce z izdanim dovoljenjem za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji, ki imajo prijavljeno začasno prebivališče;
- tujce z veljavnim delovnim ali poslovnim vizumom, ki imajo v Sloveniji prijavljeno začasno prebivališče;
- osebe, ki sta jim bila po zakonu o azilu priznana pravica do azila in status begunca v Republiki Sloveniji (begunci).

Od 1. 4. 2008 uporabljamo statistično definicijo prebivalstva, ki je v celoti usklajena z evropsko zakonodajo in temelji na konceptu običajnega prebivališča.

Podatki, pripravljani v skladu z različnimi definicijami, zato niso vedno neposredno primerljivi med seboj.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani <http://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>.

10. DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Ni drugih metodoloških gradiv.